

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

4. De effectu præsumptionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

naturalibus principiis: ut præsumptio, qua præsumitur, non esse virginem, quæ peperit, & corruptam fuisse ac concepisse mulierem, quæ lac habet in mammis, eò quod natura, non arte efficitur, ut mulier lac habeat in mammis propter generatorem. Non est tamen certum hoc indicium corruptionis & conceptionis, quia potest fieri, ut lac habeat, nec tamen corrupta sit; ut si illi menstrua non fluant. Sic præsumitur esse ignis, unde fumus exire conspicitur, & sic de similibus. Et hujusmodi præsumptio merito dicitur necessaria seu violenta, imò violentissima, nec admittit contrariam probationem.

2. Vel oritur præsumptio ex principiis seu iudiciis & conjecturis vel exemplis humanis, & lege humanâ approbatis. Vel denique ex aliis negotiis ac personarum circumstantiis, ex quibus, tanquam signis & argumentis, inducitur lex aut Canon vel homo ad aliquid de re proposita credendum, pro ratione argumenti, ex quo credulitas inducitur.

3. Præsumptio tamen Juris & de Jure semper delimitur ex actis præteriti temporis, non autem futuri. E verard. *in loco à tempore ad tempus.*

§. IV.

De effectu Præsumptionis.

1. Præsumptio temeraria non probat.
2. Probabilis, adjuva adminiculis, etiam plene.
3. Vi & Violenta & Vehemens, regulariter.
4. Præsumptio juris est liquidissima.
5. Nisi per contrariam probationem elidatur.
6. Præsumptio juris & de jure probationem in contrarium non admittit.
7. 8. 9. 10. Nisi certis casibus.
11. Et rejicit onus probandi in adversarium.

1. Amplius verò videamus de effectu præsumptionum. Et quidem præsumptio levis sive temeraria, ut ante dixi, nullam omninò fidem facit, & rejicitur à iure. Probabilis semiplene probat. *Inquisitioni versè fin inf de sent. excommunicat.* Eamque solam ad torturam sufficere vult Bart. *in l. 1. in princ. D. de question.*

2. Famâ verò publica, vel aliis adminiculis adiuta, plenam quoque probationem facit, *c. Tertio loc. 13. h. t.*

3. Sin autem violenta, vehemens aut vehementissima fuerit, plenam fidem fa-

cit, non secus, ac testes & instrumenta & ad condemnationem sola sufficit, tam in civilibus, quàm in criminalibus, *c. Adferre 2. h. t.* Exceptis tamen gravioribus criminibus, quale est crimen hæresis, & similia, in quibus tales præsumptiones non sufficiunt, *c. Litteras 14. h. t.* quia in illis requiruntur probationes luce clariores, *l. fin. Cod. de proban.*

4. Præsumptio verò Juris dicitur liquidissima probatio, *l. Licet Imperator 74. D. De legat. 1. c. Cum dilecti, & ibi Abbas & alii inf. De donat. & pro veritate habetur: eique statim, donec contrarium probetur, l. fin. in princ. D. Quod metus causa & c. & ibi Gloss. & Dd. c. 1. h. t.*

5. Dixi, donec contrarium probetur; quia cum præsumptio habeat locum dumtaxat in casu dubio, probationem admittit in contrarium, *l. Cum de indebito 25. in fine D. de probat. l. fin. D. Quod metus causa & c.* Et quando constat de veritate, cessat præsumptio, *ad fin.* Nam veritas semper prævalet, eique omnia cedunt, *l. penult. §. mulier D. de probat.* ac fides, quæ à probatione provenit, magis certa est, quam quæ à præsumptione hominis vel iuris. A fortiori autem tollitur contraria probatione præsumptio hominis, quæ est debiliore præsumptione Juris.

6. Aliud dicendum est de præsumptione Juris & de Jure, quæ regulariter non admittit probationem in contrarium, *c. Is qui fidem 30. inf. De sponsalib.*

7. Dico regulariter, quia certis casibus admittit. Ut imprimis per confessionem eius, pro quo stat præsumptio, sive ea confessio sit iudicialis, sive extrajudicialis, ut verius est, modo hæc testibus rectè probetur, vel iam sit probata, ut quia de ea per scripturam constat: & modo confessio sit de his, quæ pendent à voluntate consentientis: v. g. Præsumptio juris & de Jure est adversus eum, qui falsus est, se recepisse pecuniam, & intra biennium non obiecit exceptionem non numeratæ pecuniæ, *l. In contrahibus Cod. De non num. pecunia*; & tamen contra admittitur probatio ex confessione creditoris. Similiter præsumptio & juris de Jure est pro sententia, quæ transivit in rem iudicatam: & tamen admittitur adversus eam probatio, ex confessione eius, qui pro se sententiam obtinuit. Licet enim præsumptio Juris &

ris & de Jure habeatur à lege pro veritate : tamen verè & propriè non est ipsa veritas , cum veretur circa dubium , & in claris non sit locus conjecturis vel præsumptioni ; ideoque potest in contrarium detegi veritas per confessionem eius , pro quo stat præsumptio : cum nulla melior nullaque efficacior sit probatio , quàm proprii oris confessio , nisi statuto , ultra ius commune , caveretur , ne contra præsumptionem Juris & de Jure admittatur probatio.

Dixi , modò confessio sit de his quæ pendent à voluntate confitentis ; quia in non dependentibus à confitentis potestate confessio non diluit præsumptionem Juris & de Jure , v. g. Præsumptio Juris & de Jure est , quòd qui contraxit sponsalia , & cognovit sponsam carnaliter , contraxit matrimonium ; & tamen adversus hanc præsumptionem non admittitur probatio per confessionem utriusque contrahentium si dicant , se non contraxisse ; quia ab eorum voluntate & potestate non pendet matrimonii contractus & distractus . Licet autem in dependentibus à potestate confitentis contra præsumptionem Juris & de Jure admittatur probatio per confessionem eius , pro quo stat præsumptio : tamen cogi ad eam non potest , nisi forte magna suadente æquitate eam exigat .

8. Secundo , admittit probationem in contrarium non solum per quinque testes , sed etiam per duos vel tres multum legales .

9. Tertio : & quidem indistinctè per indirectum : quia cum lex ad hanc præsumptionem requirat certas qualitates & circumstantias , semper admittitur probatio , quòd non simus in tali casu , vel quòd non concurrat aliqua ex requisitis qualitatibus , etiam per duos testes . v. g. Præsumptio Juris & de Jure est , quòd mulier , si contracto matrimonio per metum , diu cum viro moram traxerit , in virum consenserit , & metum purgaverit . *Ad id 21 inf. de sponsal.* & tamen adversus eam admittitur probatio indirecta , nempe quòd illa cohabitatio fuerit quoque violenta : nam violenta cohabitatione probata , tollitur præsumptio purgari metus .

10. Quarto , per notorium : quia probatio , quæ sit per facti evidentiam , nunquam censetur exclusa , licet cæteræ omnes sint exclusæ : modò hoc notorium sit permanens , & allegetur . Nam cum allegatur notorium facti transien-

tis , illud per testes probari debet : licet notorium non indigeat probatione , indiget tamen allegatione .

11. Alius effectus præsumptionis Juris , quam lex pro veritate habet , donec contrarium non probatur , est , quòd probandi onus rejiciatur in adversarium . *c. Ex insinuatione 3. sup. De procurat. unico inf. Ecclesiastica Lenef. sine deminut. confer.* & gravet eundem durioribus probationibus . Nam qui habet præsumptionem iuris contra se , debet istam fortioribus & apertissimis probationibus diluere , *l. ult. Et ibi Gloss. D. Quod unum causa &c. Abbas in c. Quia verisimile in 2. Notab. hoc tit.* Et ita potentior est hæc præsumptio , quam semiplena probatio , quæ non rejicit onus probandi in adversarium . Cumque à iure pro veritate habeatur ; donec contrarium probeatur , necessarium non est deferre iuramentum suppletivum probationis : quanquam qui eam pro se habet , possit illud deferre ad maiorem cautelam & firmitatem .

Dixi , quam lex pro veritate habet : quia si talis sit iuris præsumptio , quam lex non habeat pro veritate , sed levem tantum iudicet , habeatque solum pro auxilio probationis , non transfert onus probandi in adversarium . Sicut nec præsumptio , quæ oritur ex sententia , pendente appellatione : nec præsumptio hominis , nisi sit violenta , *Mench lib. 1. De sumpt. quasi. §. 2.*

§. V.

De vi Præsumptionum in concursu.

1. Præsumptio potentior tollit debiliorem .
2. Quanam censetur potentior .

Cæterum quando plures concurrunt præsumptiones , tunc potentior perimit debiliorem , *l. Divus D. De in integrum restitut. Et ibi Gloss. in V. existimari* : sicut & coniectura potentior debiliorem , si modo distet coniectura à præsumptione : & verisimilitudo potentior tollit minus potentem . Idque obtinet , licet præsumptio hominis concurrat cum præsumptione legis , modo appareat validior & firmitior , *arg. l. Lucius 93 §. quasi. 3. D. De legatis 3.* Ubi masculinum ex legis dispositione concipit femininum : & tamen ab ea dispositione receditur , quando constat de contraria voluntate testatoris . A fortiori